

*Болдарь Г. Є.,**кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права
Дуганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*

БЛАНКЕТНІСТЬ ЯК ФОРМА МІЖГАЛУЗЕВИХ ЗВ'ЯЗКІВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Анотація. Стаття присвячена дослідженню бланкетності як однієї з основних форм прояву міжгалузевих зв'язків при конструюванні кримінального закону.

Ключові слова: бланкетність, кримінально-правова норма, міжгалузеві зв'язки, субсидіарне застосування.

Постановка проблеми. Найбільш яскраво системні зв'язки кримінального права виявляються при бланкетній формі конструювання кримінального закону. Певними аспектами вивчення цього питання в радянський період займалися Н.В. Беляєва, Я.М. Брайнін, В.М. Кудрявцев, Н.Ф. Кузнєцова, О.В. Наумов, В.В. Соколов, А.А. Тер-Акопов, А.Н. Трайнін та інші науковці. Останнім часом російські вчені достатньо системно розглядали вказану проблему: М.С. Боровиков, О.С. Гордєєва, М.С. Жук, М.А. Ібрагімов, М.Б. Кострова, І.А. Михайлова, Д.М. Пайвін, М.І. Пікуров, А.В. Сельський, І.В. Шишко, О.П. Чирков та інші.

У науці кримінального права України окремі аспекти бланкетності висвітлювались у роботах П.С. Берзіна, В.О. Гацелюка, В.К. Гришука, Н.О. Гурової, О.О. Дудорова, М.В. Карчевського, Н.Д. Квасневської, В.О. Навроцького, М.І. Панова, Ю.О. Старук, М.І. Хавронюка та інших учених. На монографічному рівні ґрунтовний аналіз бланкетних диспозицій у статтях Особливої частини КК України здійснила Г.З. Яремко. Проте й досі спірним залишається питання про те, чи охоплює поняття «бланкетна диспозиція» (або норма) ті статті КК, у яких містяться описові диспозиції з окремими бланкетними ознаками. Крім того, невирішеними залишилися і такі проблеми, як: 1) бланкетність інших, крім диспозиції, елементів кримінально-правової норми, а також її прояв у статтях Загальної частини; 2) можливість існування «внутрішньогалузевої бланкетності»; 3) співвідношення бланкетних та відсильних норм тощо.

У зв'язку з цим метою статті є дослідження бланкетності як однієї з форм прояву міжгалузевих зв'язків при викладенні кримінально-правових приписів.

Складність бланкетного способу викладення сприяє різному розумінню поняття «бланкетна диспозиція» (або норма), а також відсутності єдиних критеріїв її визначення. Тому в першу чергу розглянемо це питання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Незважаючи на досить велику кількість точок зору з цього приводу, погляди науковців на критерії належності норм до бланкетних можна поділити на декілька груп. До першої групи слід віднести вчених, які власне бланкетними вважають тільки ті норми, у диспозиції яких передбачена відповідальність за порушення яких-небудь спеціальних правил (дорожнього руху, охорони праці тощо).

Так, Н.І. Пікуров називає бланкетною диспозицію статті КК, яка описує склад злочину за допомогою посилання на порушення винним нормативних приписів інших галузей права, при цьому кваліфікація злочину можлива тільки за допомогою встановлення всіх ознак складу іншого (некримінального) правопорушення [1, с. 219].

Інший російський дослідник М.С. Боровиков до основних форм прояву бланкетності при викладенні кримінально-правових приписів відносить: 1) бланкетну норму права; 2) норму права, що містить окремі елементи бланкетності (наприклад, припис, що не явно посилається на правила, які необхідно використовувати для правильного застосування відповідної кримінально-правової норми) [2, с. 7]. Бланкетною він вважає ту кримінально-правову норму, що міститься в кримінальному законі та дає пряме або приховане (непряме) відсилання до певних комплексних правил локального характеру, з'ясування сенсу і ефективна реалізація якої без звернення до цих правил неможливі [2, с. 7].

До другої групи належать науковці, які, крім названих, відносять до бланкетних також і ті норми, у диспозиції яких містяться «формальні індикатори», тобто слова і словосполучення: «закон», «право», «обов'язок», «незаконний», «заборонений» тощо. Цю методику визначення бланкетних норм за «словами-індикаторами» свого часу запропонувала Н.В. Беляєва [3, с. 28].

Наприклад, М.В. Авдєєва вважає, що існує два види бланкетних диспозицій: 1) ті, у яких мова йде про порушення правил у якій-небудь сфері; 2) ті, у яких указується на порушення положень спеціального законодавства (незаконність певних дій або діяльності, невиконання необхідних дій) [4].

Доволі розгорнуту класифікацію диспозицій у статтях Особливої частини КК України за характером бланкетних відсилок запропонувала Г.З. Яремко. На її думку, можна виділити бланкетні диспозиції, які, по-перше, містять пряму відсилку у формі вказівки на: 1) Конституцію України (ч. 1 ст. 110), конституційний лад (ч. 1 ст. 109); 2) міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана ВРУ (ч. 2 ст. 244); 3) міжнародне право та звичаї (ч. 1 ст. 438); 4) закон (ч. 1 ст. 143); 5) законодавство (ч. 1 ст. 150); 6) незаконний (протизаконний) чи законний характер (ч. 2 ст. 134), на протиправний чи правомірний характер окремих ознак складів злочинів (ч. 1 ст. 115); 7) порушення спеціальних правил (ст. 236); 8) самовільний характер діяння (ч. 1 ст. 197-1); 9) несанкціонованість (ч. 11 ст. 158); 10) недоброякісність (ч. 3 ст. 204). По-друге, існують бланкетні диспозиції, що не містять прямої відсилки. До них належать: 1) склади злочинів, що полягають у невиконанні чи неналежному виконанні правових обов'язків (ст. 214); 2) диспозиції, текстуальний виклад яких фактично передбачає порушення спеціальних правил, а саме вказівки на вчинення дій з

порушенням порядку, як-от: без спеціального дозволу, без державної реєстрації, без обов'язкових інженерних систем захисту довкілля, без права на Прапор тощо (ст. 138) [5, с. 45-46].

Російська дослідниця О.С. Гордєєва за критерієм вживання нормативного матеріалу в бланкетних диспозиціях пропонує їх класифікувати на чотири групи: 1) «називні» – у них не міститься певних ознак злочинного діяння, але є вказівка на закон або нормативно-правовий акт іншої галузі права (ст. 170 КК РФ); 2) «змістовні», які містять правило поведінки в загальній формі, відсилаючи до інших законів або нормативно-правових актів (ст. 356 КК РФ); 3) «невизначені» – ті, у яких не міститься всіх ознак злочинного діяння і відсутня пряма вказівка на інший закон або нормативно-правовий акт (ст. 156 КК РФ); 4) «спеціальні», у яких встановлюється відповідальність за порушення спеціальних правил (ст. 143 КК РФ) [6, с. 58].

У третю групу можна об'єднати правників, які, окрім названих двох категорій норм, вважають бланкетними ще й ті, у диспозиції яких для описання окремих ознак складу злочину використовуються терміни, з'ясувати зміст яких неможливо без звернення до приписів інших галузей.

Так, на думку А.В. Сельського, бланкетні диспозиції статей Особливої частини КК РФ можна класифікувати на шість груп залежно від способу викладу.

Для першої групи характерна вказівка в тексті диспозиції статті на порушення нормативного правового акту (ст.ст. 143, 216 КК РФ). Друга група характеризується вказівкою в тексті диспозиції на дії, що порушують встановлений правопорядок, шляхом використання слів «неправомірний», «незаконний», «надання неправдивих відомостей» тощо. У третій групі міститься вказівка в тексті диспозиції на заборону невиконання будь-яких дій, які особа зобов'язана вчинити в силу здійснюваної діяльності, зокрема шляхом ухилення (наприклад, пред'явити документи під час переміщення через митний кордон товарів, сплатити митні платежі або належні податки тощо). До четвертої групи належать ті диспозиції, у яких зазначена вказівка на виконання/невиконання особою службового обов'язку, яке може відноситись до суб'єкту злочину або до потерпілого. П'ята група характеризується описом об'єктивної сторони складу злочину в диспозиції, коли відсутні які-небудь «слова-індикатори», що свідчать про необхідність звернення до інших галузей права, але оцінити діяння винної особи без аналізу позитивного законодавства є ускладненим або неможливим. У шостій групі в тексті диспозиції використовуються терміни і словосполучення інших галузей права, розкриття змісту яких має значення для кваліфікації злочину [7].

Відома російська дослідниця економічних злочинів І.В. Шишко вважає, що специфіку бланкетного способу викладу диспозиції складає опис компонентів окремих або всіх елементів складу бланкетними ознаками, які можна поділити на три види: 1) узагальнюючі ознаки; 2) ознаки-поняття; 3) узагальнюючі ознаки-поняття [8, с. 62].

Узагальнюючими ознаками в бланкетній диспозиції є ті, які описують склад злочину (або його певні елементи) в загальній формі, неконкретно. Найчастіше таким способом викладається об'єктивна сторона, коли в диспозиції мова йде про порушення певних правил (ветеринарних, виробництва, пожежної безпеки, охорони праці, дорожнього руху тощо). Проте законодавець може описувати

таким чином й інші елементи складу злочину (наприклад, узагальнюючу ознаку «майно» законодавець в одних випадках використовує для опису предмета злочину, а в інших – засобу) [8, с. 58-59].

Особливістю бланкетних ознак-понять є те, що цими термінами позначаються ознаки злочину, які можна з'ясувати, лише звернувшись до некримінальних нормативно-правових актів, адже саме там вони інтерпретуються. До таких ознак-понять відносяться «афінаж», «індивідуальний підприємець» тощо [8, с. 60].

Узагальнюючими ознаками-поняттями є «цінні папери», «комерційна таємниця», «юридична особа», «банківська діяльність», «комерційна організація», «податок» та інші. «Ознакою-поняттям» такі терміни І.В. Шишко називає тому, що їх тлумачення дається в конкретному нормативно-правовому акті регулюючого законодавства. Слово «узагальнюючий» до подібного терміну додається тому, що кожне з цих понять охоплює декілька, а не одне, конкретних відомостей, явищ, організацій тощо [8, с. 62].

На думку Д.М. Пайвіна, бланкетна диспозиція норми КК РФ складається з двох частин: бланкетної частини диспозиції та елемента девіації. Бланкетна частина диспозиції включає в себе ознаки складу злочину, які визначаються в нормах цивільного законодавства: об'єкт злочину, предмет злочину, потерпілий, суб'єкт злочину, злочинне діяння, спосіб вчинення злочину. Елемент девіації становлять ознаки складу злочину, які КК РФ визначає самостійно. Елемент девіації складають такі ознаки складу злочину, як предмет злочину, суб'єкт злочину, ознаки об'єктивної і суб'єктивної сторони [9, с. 56].

І.А. Михайлова вважає, що норми Особливої частини КК РФ можна класифікувати за зв'язком з нормативними актами іншої галузі права на норми, що: 1) мають ознаки, які вказують на порушення тих або інших правил, законів, законодавства; 2) мають ознаки, які вказують на незаконність діяння; 3) містять терміни, зміст яких розкривається в нормативних правових актах інших галузей права. Бланкетні норми Загальної частини можуть бути віднесені тільки до третьої групи [10, с. 9]. Дослідниця за наявності в тексті слів-індикаторів виділяє: 1) норми, що мають слова-індикатори; 2) норми, що не містять слів-індикаторів [10, с. 10]. За формою вираження вона називає три групи норм: 1) з «явною» («відкритою») бланкетністю; 2) з «прихованою» («неявною») бланкетністю; 3) зі «змішаною» бланкетністю [10, с. 10].

М.А. Ібрагімов відокремлює три види прояву бланкетної форми конструювання кримінального закону (бланкетності): 1) бланкетна диспозиція; 2) бланкетні ознаки; 3) «прихована» бланкетність [11, с. 12]. При бланкетній диспозиції кримінального закону, кримінально-правова норма формулюється за допомогою посилання на порушення винним нормативних приписів (спеціальних правил) інших галузей права (ст. 143, 191 КК РФ) [11, с. 10].

О.П. Чирков також звертає увагу на те, що під час застосування норм кримінального права досить часто використовуються нормативні акти, які відносяться до інших галузей права. Це обумовлено не тільки очевидною, але також і латентною бланкетністю кримінально-правових норм. Наприклад, при конструюванні деяких норм використовуються такі поняття (категорії), як виборчі документи, референдум (ст. 142 КК РФ), агресивна війна (ст.

154 КК РФ) тощо. Для того, щоб з'ясувати зміст цих понять, необхідно звернутися до норм іншої галузевої належності [12, с. 3].

Слід звернути увагу на те, що Н.І. Пікуров, хоч і не вважає такі диспозиції власне бланкетними (у вузькому значенні), але виділяє їх як один з трьох спеціальних прийомів законотворчості, у яких знаходять своє відображення системні зв'язки кримінального права. До таких прийомів учений відносить: 1) бланкетні диспозиції; 2) окремі бланкетні ознаки; 3) використання термінів іншої галузевої належності [1, с. 235]. Різниця між першим та двома іншими прийомами полягає в тому, що законодавець використовує різні способи оформлення запозичення нормативних приписів іншої галузевої належності для викладу кримінально-правової норми: при бланкетній диспозиції має місце використання «чужих» приписів з усіма атрибутами правової норм, а у двох останніх наявна імплантація окремих ознак таких норм, запозичення термінів, а також більш складних лексичних структур іншої галузевої належності [1, с. 210-211]. Особливістю такої імплантації є те, що власне нормативний припис іншої галузі, який запозичений кримінальним законом, не зазнає від цього ніякої зміни, діє в рамках своєї системи незалежно від кримінального закону [1, с. 213].

Українські вчені В.О. Навроцький та Г.З. Яремко називають вищезгадані описові або прості диспозиції з бланкетними ознаками субсидіарним застосуванням правових норм. Так, В.О. Навроцький вважає, що бланкетна диспозиція містить пряме посилання на норми, які не містяться в статті кримінального закону [13, с. 79]. Проте, на думку науковця, у багатьох випадках ознаки злочину, виражені в простих чи описових диспозиціях, можуть бути з'ясовані завдяки тому, що вони роз'яснені в нормативно-правових актах, на які немає прямого посилання в статті кримінального закону. При цьому має місце так зване субсидіарне застосування правових норм [13, с. 80-81]. Останнє має місце, коли для застосування однієї норми необхідно звертатися за допомогою до інших правових норм і така допомога полягає в з'ясуванні змісту понять, які використовуються в одній нормі, а зміст їх витлумачений в іншій нормі [13, с. 81; 5, с. 49-50].

На наш погляд, такий розділ на бланкетні диспозиції та субсидіарне застосування (або диспозиції з бланкетними ознаками) є не дуже зручним у практичній правозастосовчій діяльності.

По-перше, відчувати «нормативну абстракцію» кожен юрист буде по-різному, адже, як слушно зауважує І.М. Бокова, практика використання в законодавстві бланкетних норм завжди черевата можливістю невизначеності та свавілля в правовому регулюванні [14, с. 7].

По-друге, критерій наявності прямої відсилки теж не можна застосовувати беззаперечно, адже, як зазначалося вище, Г.З. Яремко і Н.І. Пікуров також відносять до бланкетних й певні диспозиції, які не містять прямої відсилки [5, с. 219]. По-третє, Г.З. Яремко відзначає, що поділ диспозицій в статтях Особливої частини КК України на бланкетні та такі, що передбачають субсидіарне застосування іншогогалузевих норм, у силу обов'язковості в обох випадках звернення до таких норм, є дещо умовним і таким, що має суто теоретичне значення [5, с. 49-50]. Вона зазначає, що відсутність звернення до іншогогалузевих приписів також

унеможливує застосування кримінально-правової норми. М.І. Пікуров, який, за його власними словами, акцентує увагу на правозастосовних властивостях бланкетної диспозиції, указує на те, що в цих випадках від правозастосовувача потребується відповідне правове обґрунтування кваліфікації злочину – посилання на порушення спеціальних правил, приписів закону тощо [1, с. 216]. Під час кваліфікації злочинів, відповідальність за вчинення яких встановлена в описово-бланкетних диспозиціях КК, також необхідно звертатися до норм регулюючого законодавства.

Наприклад, Корюківським районним судом Чернігівської області розглядалася кримінальна справа щодо обвинувачення особи за ч. 4 ст. 296, ч. 1 ст. 122, ч. 1 ст. 338 КК України. Як видно з матеріалів справи, підсудний використовував для нанесення ударів одному з потерпілих древно від прапора жовто-блакитного кольору. Однак у судовому засіданні підсудного виправдали у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 338 КК України, за відсутністю складу злочину. Суд обґрунтував своє рішення таким чином. Державним Прапором України є національний прапор, що являє собою прямокутне полотнище, яке складається з двох рівних за шириною горизонтально розташованих смуг: верхнього – синього кольору, нижнього – жовтого кольору, зі співвідношенням ширини прапора до його довжини 2:3 [15]. Однак ні в ході досудового слідства, ні в судовому засіданні підсудними, потерпілими та свідками не вказано, яким був прапор за розмірами, розташуванням кольорів на ньому, де він знаходився, а вказано, що такі прапори були встановлені по вулиці й біля центральної площі як прикраса, а не як державний символ. Також жодних заяв і повідомлень про зрив Державного Прапора України в м. Корюківка до ОВС не надходило, застосованого прапора не виявлено і як речовий доказ не залучено до справи [16].

По-п'яте, Г.З. Яремко абсолютно слушно зауважує, що, врешті, віднесення звернення до норм інших галузей права до одного з названих видів повністю залежить від текстуального формулювання диспозиції в статті законодавцем [5, с. 49-50]. У нашій роботі було розглянуто приклад переходу від бланкетного до субсидіарного застосування з використанням пропозицій, наданих самою Г.З. Яремко [17].

Розглядаючи питання про можливість бланкетності інших, крім диспозиції, елементів кримінально-правової норми, стає очевидним, що серед науковців відсутня одностайність щодо цієї проблеми. Одні вчені вважають, що бланкетною може бути тільки диспозиція (Н.В. Беляєва, М.І. Пікуров, О.С. Гордєєва), а інші дотримуються позиції, що таку властивість можуть мати й інші елементи кримінально-правової норми (І.А. Михайлова, М.С. Боровиков).

Наприклад, М.С. Боровиков виділяє в якості особливого різновиду бланкетних кримінально-правових норм ті, що містяться в примітках до статей КК РФ. Він стверджує, що в ст. 322 КК РФ «Незаконне перетинання Державного кордону Російської Федерації» примітка є бланкетною [2, с. 13].

Видасться, що М.С. Боровиков не зовсім точно сформулював свою думку, оскільки певним чином ототожнює поняття «правова норма» та «стаття». Річ у тому, що в ст. 322 КК РФ, яка складається з трьох частин, міститься декілька правових норм. У примітці встановлено, що дія цієї статті не поширюється на випадки прибуття в Російську Федерацію з порушенням правил перетинання Державного кордону Російської Федерації іноземних громадян і

осіб без громадянства для використання права притулку відповідно до Конституції Російської Федерації, якщо в діях цих осіб не міститься іншого складу злочину. З точки зору класичної тричленної структури правової норми (гіпотеза, диспозиція, санкція) у примітці як складовій частині статті кримінального закону міститься гіпотеза кримінально-правових норм, закріплених у ст. 322 КК РФ. Тому, підтримуючи загалом думку М.С. Боровикова, вважаємо більш правильним, що особливості названої статті КК полягає в тому, що в ній містяться кримінально-правові норми, у яких бланкетні ознаки наявні не тільки в диспозиціях, але й у гіпотезі. У зв'язку з вищевикладеним, заслуговує на увагу пропозиція І.А. Михайлової класифікувати кримінально-правові норми за місцем бланкетних ознак у їх структурі на ті, що містять такі ознаки: 1) у гіпотезі; 2) у диспозиції; 3) у санкції [10, с. 19].

Висновки. Підбиваючи підсумок усього вищевикладеного, хотілося б зазначити наступне. Найголовнішою ознакою бланкетності, на відміну від іншого способу фіксування міжгалузевих зв'язків – використання іншогогалузевих термінів, є те, що під час кваліфікації злочину обов'язково необхідно звертатись для конкретизації змісту кримінально-правової норми до приписів інших галузей права. У зв'язку з цим вважаємо, що бланкетними є ті кримінально-правові норми, у яких: 1) передбачена відповідальність за порушення яких-небудь спеціальних правил; 2) містяться «формальні індикатори», тобто слова і словосполучення, що вказують на порушення приписів регулюючого законодавства, а саме: «закон», «право», «обов'язок», «незаконний», «заборонений», «протизаконний», «без спеціального дозволу», «без державної реєстрації» тощо; 3) міститься одна або декілька ознак, які не можуть бути з'ясовані без звернення до норм інших галузей права.

Аналіз кримінального закону дозволяє стверджувати, що бланкетні ознаки можуть міститися у будь-якій частині структури кримінально-правової норми: у гіпотезі, диспозиції або санкції.

Перспективним напрямком подальших наукових розвідок вважаємо дослідження презумпції як прийому юридичної техніки, за допомогою якого досягається зв'язок кримінального права з іншими галузями права.

Література:

1. Пикуров Н.И. Теоретические проблемы межотраслевых связей уголовного права : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.08 / Пикуров Николай Иванович. – Волгоград, 1998. – 410 с.
2. Боровиков Н. С. Бланкетные нормы в уголовном законе и их применение органами внутренних дел : автореф. дис. ... на соиск. уч. степ. канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология, уголовно-исполнительное право» / Н. С. Боровиков. – М., 2009. – 22 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://law.edu.ru/book/book.asp?bookID=1353003>.
3. Беляева Н. В. Бланкетные диспозиции в советском уголовном праве и их применение : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.08 / Беляева Наталья Васильевна. – М., 1984.
4. Авдеева М. В. Некоторые юридико-технические особенности использования бланкетных диспозиций в статьях Особенной части УК РФ / М. В. Авдеева // Адвокат. – 2013. – № 1. – С. 55-60 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.justicemaker.ru/view-article.php?id=21&art=4287>.
5. Яремко Г. З. Бланкетні диспозиції в статтях Особливої частини Кримінального кодексу України : [монографія] / Яремко Г. З. ; за ред. В. О. Навроцького. – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. – 432 с.
6. Гордеева Е. С. Понятие и содержание бланкетных диспозиций в

уголовном законодательстве России / Е. С. Гордеева // Вестник Санкт-Петербургского университета МВД России. – 2010. – № 4(48). – С. 57-61.

7. Сельский А. В. Бланкетные нормы в уголовном законодательстве России : автореф. дис. ... на соиск. уч. степ. канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология, уголовно-исполнительное право» / А. В. Сельский. – М., 2010. – 32 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://law.edu.ru/book/book.asp?bookID=1380120#_ftn2.
8. Шишко И. В. Взаимосвязь уголовно-правовых и регулятивных норм в сфере экономической деятельности : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.08 / Шишко Ирина Викторовна. – Екатеринбург, 2004. – 402 с.
9. Пайвин Д. М. Влияние норм гражданского законодательства на квалификацию преступлений в сфере экономической деятельности : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.08 / Пайвин Денис Михайлович. – Екатеринбург, 2005. – 160 с.
10. Михайлова И. А. Бланкетные нормы в уголовном законе и их применение органами внутренних дел : автореф. дис. ... на соиск. уч. степ. канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология, уголовно-исполнительное право» / И. А. Михайлова. – М., 2009. – 19 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.belui.ru/Doc/Avtoref/Mihailova.doc>.
11. Ибрагимов М. А. Нормативные акты иных отраслей права как источники уголовного права : автореф. дис. ... на соиск. уч. степени кандидата юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология, уголовно-исполнительное право» / М. А. Ибрагимов. – Ставрополь, 2004. – 18 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://lawtheses.com/normativnye-akty-inyh-otrasley-prava-kak-istochniki-ugolovno-go-prava>.
12. Чирков А. П. Функциональные связи уголовно-правовых норм и квалификация преступлений / А. П. Чирков // Актуальные вопросы уголовного права, процесса и криминологии : сб. науч. трудов. – Калининград : Калининградский ун-т, 1998. – С. 3-7. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.pravoznavec.com.ua/books/letter/264/%CA/19335>.
13. Навроцкий В. О. Основы криминально-правовой квалификации : [навч. посіб.] / В. О. Навроцкий. – К. : Юриком Інтер, 2006. – 704 с.
14. Бокова И. Н. Юридическая техника в уголовном законодательстве (Теоретико-прикладной анализ главы 22 УК РФ) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 «Уголовное право и криминология, уголовно-исполнительное право» / И. Н. Бокова. – Нижний Новгород, 2002. – 22 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://law.edu.ru/book/book.asp?bookID=117548>.
15. Про Державний Прапор України : Закон України № 2067 – XII від 28 січня 1992 р. / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 19. – Ст. 257.
16. Вирок Корюківського районного суду Чернігівської області. Справа № 1-6 за 2007 рік [Електронний ресурс] / Єдиний державний реєстр судових рішень України. – Режим доступа : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/2577219>.
17. Болдарь Г. С. Незаконність як ознака складу злочину, передбаченого ст. 340 КК України [Електронний ресурс] / Г. С. Болдарь // Часопис Академії адвокатури. – 2012. – № 4. – Режим доступа : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Chaau/2012-4/12bgykku.pdf>.

Болдарь Г. Е. Бланкетность как форма межотраслевых связей уголовного права

Аннотация. Статья посвящена исследованию бланкетности как одной из основных форм проявления межотраслевых связей при конструировании уголовного закона.

Ключевые слова: бланкетность, уголовно-правовая норма, межотраслевые связи, субсидиарное применение.

Boldar G. Blanket reference as a form of inter-branch linkage of criminal law

Summary. The article is devoted to research of blanket reference as one of the primary forms of inter-branch linkage by construction of criminal law.

Key words: blanket reference, criminal law norm, inter-branch linkage, subsidiary application.